

Sarıkamış'ı 11.01.2019

unutmamak!

5 Ocak Cumartesi günü Sarıkamış'ta idim. Sarıkamış faciasının 104. yıl dönümü münasebetiyle bir programa katıldım. Öncelikle belirtmek gerekirse **Sayın Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan Bey'i** tebrik etmek lazım.

Zira Sarıkamış faciası, tarihimizin unutulmuş sayfalarından birisi idi. Başkanımız Erdoğan Bey, dokuz sene önce büyük bir duyarlılıkla Sarıkamış'ı milletimize hatırlatmayı başardı.

Muhakkak ki tarihimizin şanlı sayfaları olduğu kadar, üzüntü verici hüznü anıları da vardır.

Nasıl ki İstanbul'un fethi, Malazgirt, Mohaç, Niğbolu ve Çanakkale zaferlerini hatırlıyor, her birinin başarı sebeplerini inceliyorsak, Sarıkamış ve Kırım facialarını da hatırlamamız gerekiyor. Onlardan da, neden kaybettiğimizin üzerinde durarak dersler çıkarmamız, ibretler almamız gelecek adına önemli hâle geliyor...

Sarıkamış'ta yurdumuzun her yerinden gelen vatandaşlarımızı görmek heyecan ve gurur vericiydi. Ecdadını unutmayan, şehitlerini yâd etmek isteyenler orada idiler. Onlara büyük bir gayret ve feragatle hizmet vermeye çalışan; **Kars valimiz, Sarıkamış kaymakamımız, Kars ve Sarıkamış Belediye Başkanlarımıza teşekkür etmek gerekiyor.**

Bazı bakanlarımız da Sarıkamış'a gelmişlerdi. Bakanlar düzeyinde Sarıkamış'ta yer almaları programlara katılmaları elbette ki bir sevinç vesilesidir. Ancak o kadar çok koruma ve ekiple geziyorlar ki inanın millete huzurdan ziyade huzursuzluk veriyorlar.

Programlarda kürsüye çıkmayı ve görünmeyi marifet zannediyorlar. Onların uzun konuşmalarından dolayı oraya Sarıkamış'ı anmak için gelmiş davetlilere konuşmak için fırsat kalmıyor desem yeridir.

Hoş, kendileri konuştuğundan sonra asıl konuşmacıları da dinlemiyorlar. Anında

salondan ayrılıyorlar. Heyetler hâlinde ön sıraları doldurup ardından protokol konuşmaları bittiğinde salonu toptan terk etmek, -konuşmacıları bir yana bırakıyorum- oraya toplanmış olanlara veya salona giremeyip geri dönenlere en büyük hakaret oluyor! Protesto mu ediyorlar yoksa her şeyi çok mu iyi biliyorlar anlaşılmıyor.

Ayrıca onların bulunduğu zamanlarda bölgenin valisi, kaymakamı, belediye başkanları da onların hizmetinden ayrılmadıkları için hiçbir şeyle ilgilenemiyorlar. **Sayın Başkanımız Erdoğan orada olsa böyle bir karmaşanın olacağını düşünmüyorum.**

Kâzım Karabekir Paşa'nın feryadı!

Kristal karlar diyarı Sarıkamış, doğunun en güzel kayak merkezlerinden birisi. Gitgide daha da farkındalık meydana getiriyor ve gelişmesine devam ediyor. Ancak **Sarıkamış tarihi** dediğimizde 104 yıl önceki facia da yürekleri burkuyor. Fatihalarla ve hatimlerle yâd ediliyor.

Bu husus o kadar mühimdi ki, neden son on senede hatırlar olduk? Neden şehitlerimizi bu kadar gafletle unuttur olduk? Hayret etmeden olmuyor. Önce bunun sebebini araştıralım. Aslında aynı durumun Çanakkale'deki şehitlerimiz için de olduğunu düşündüğümüzde, hayretimiz katmerleşiyor da değil.

Sarıkamış faciası, aslında yaşandığında nisyana terk edilmişti. Şehitlerimizin naaşları gibi hatıraları da karların altına gömülmüştü!..

Bunu İstiklal Savaşı komutanlarımızdan Kâzım Karabekir Paşa'nın hatıralarından okumaktayız. Kâzım Karabekir Paşa, Kars'ın kurtuluşundan sonra bir arkadaşına yazdığı mektupta, dönemin basın mensuplarına ve edebiyatçılara, Sarıkamış felaketi görmezden gelindiği için şöyle sitem etmişti:

"Gelemediniz ki dertleşelim. Ama ne âlâ! Koca Kars Vilayeti! Bari bir gazete muharriri gelebilseydi. Ben zannediyordum ki, artık insan olduğumuzu cihana gösterebileceğiz. Fakat yazık! Alman ve Avusturya muhabirleri lâzımı kadar seyrüseferlerini yaptılar, eserlerini yazdılar, milletlerine bu ufku da seyrettirdiler. Fakat bu milletin, bu zavallı Türk'ün ne bir mebusu, ne bir âyânı, ne de bir gazetecisi görünmedi. Zahmet fedakârlık mı zannolunuyor?..

İstirdad olunan bu mülkü yalnız resmî raporlarda bu zavallı millet öğrenecek mi?... Gümrü'de bir Avusturyalı muharrir günlerce oturdu. Halkın ruhuna girdi. Makaleler, eserler yazdı. Fotoğraflar aldı ve zoraki buradan çıktı, gitti. Bizim milletin Turancıları yine İstanbul'un mavi seması altında şair midirler?"

Acının coğrafyası olmaz!

Evet maalesef **İttihatçı çetelerin baskısı altındaki Türk basını ve edebiyatçısı, Sarıkamış için kalem oynatmamıştı**. Bir “**ağıt**” söylememişti. Buna karşılık vefakâr Anadolu insanı uzun mânilerle, Sarıkamış felaketine için için ağlamaktan geri durmayacaktır. Benim de hocam olan ünlü tarihçi **M. Fahreddin Kırzioğlu** daha sonra bu ağıtları, şiirleri, hüznü kitaları derleyecek ve unutulmaktan kurtaracaktır. Onlardan birkaçını değerlendirirsek Sarıkamış’ın acı yüklü felaketinin sebepleri de kolayca anlaşılacaktır.

Acının coğrafyası olmaz demişler. Sarıkamış cephesine beş oğlunu “**vay anam**” nidalarıyla gönderen ve bir daha da haber alamayan bir Çukurova kadını, acısını “**ağıt**”la hafifletmeye çalışırken askerlerin yetersiz giysilerine bakınız nasıl dikkat çekmektedir:

Sarıkamış Altunbulak
Soğanlıyı biz ne bilek
Bizim uşak böyle gezer
Aklı zıbın kara yelek

Bu şiirler nice gerçeklerin de ortaya çıkmasına vesile olacaktır. Zira Anadolu insanı komuta kademesindekilerin gafletinin farkında olup onlara tepkisini göstermekten de geri durmamıştır.

Sarıkamış içi meşe
Urus yaktı hep ataşa
Bizi koydun eli-bağlı
Nere gittin Enver Paşa

Sarıkamış harekâtının mimarlarından **Hafız Hakkı Paşa** da bu sitemden nasibini alanlardandır:

Allahüekber başı duman
Ettik Urus’u perişan
Kör olasın Hakkı Paşa
Sen eyledin bizi pişman

Bugün bazıları Sarıkamış’ı **hafife aldirmek** veya **Enver Paşa’ya toz kondurmamak** adına Sarıkamış şehitlerini yirmi-yirmi beş bin gösterebilmek için akıl almaz bir mücadele vermektedirler. Oysa gönderdiklerine kavuşamayanlar çoktan hükmünü vermiştir. Gerçekleri satırlara dökmüştür bile.

Çadırlar dağa kuruldu
Hücum borusu vuruldu
Bir Sarıkamış uğruna
Doksan bin fidan kırıldı

Melekler uçtu Sarıkamış'ta

Ağıtlar Sarıkamış'ta daha savaşa girmeden donarak şehit düşen on binlerce askere tercüman olurlar. Ayrıca geride onları bekleyen anaların, bacıların, yavukluların hâlleri ayrı bir üzüntü konusudur:

Karlarda yatarlar şerefli, şanlı
Kimisi vurulmuş, nur yüzlü kanlı,
Kimisi nevcivan, taze nişanlı
Boynu buruk, melûl, gözü yoldadır

Bugün, kardan kefenini giyerek şehadet mertebesine erişen o fidanlar akla geldikçe yüreğimiz sızlamakta ve bu sızı onlara duyduğumuz mihnetle daha da alevlenmektedir:

Demeyin kardelen, yandı ciğerim
Hesaplar çok ağır yaram çok derin,
Ağırdır dostlarım, ağır kederim,
Melekler uçtu Sarıkamış'ta.

Evet, Sarıkamış felaketini yaşatanlar, tarihimizin hiçbir devresinde görülmeyen bir şekilde hareket ederek **Sarıkamış faciasını sansürledi**. Dokuz yıl konuşurmadı. Zira darbeciler hiç hata yapmazlar(!) Bu itibarla da doğruları, acıları asla konuşmazlar. **Hürriyet** diye iktidara gelirler ama **konuşma hürriyetini** dahi vermezler. İnsanlara acılarına ağlamayı dahi çok görürler.

Buna karşılık milletimiz derin önsezisi, içli ve vefakâr davranışı, vakur duruşu ve vefalı tavrı neticesinde, söze döktüğü ve dile getirdiği ağıtları ile bütün gerçekleri üstü örtülemez bir şekilde yaşatmış ve yaşatmaktadır..

TEFEKKÜR

Halkı rencide eden âlemde
Kendi rencide olur son demde

Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil

11.01.2019

<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/prof-dr-ahmet-simsirgil/606024.aspx>